

Powiedzenia na podstawie książki Grzegorza Kasdepkego „Co to znaczy... czyli ponad 200 zabawnych historyjek, które pozwolą zrozumieć znaczenie niektórych powiedzeń”

Scenariusz zajęć dla dzieci – szkoła podstawowa (klasy II – IV)

1. Cele:

- uczeń umie podać kilka przykładów związków frazeologicznych (powiedzeń),
- uczeń potrafi wyjaśnić własnymi słowami znaczenie poznanych na zajęciach związków frazeologicznych (powiedzeń),
- uczeń potrafi wykonać pracę plastyczną, która przedstawia znaczenie wybranego związku frazeologicznego,
- rozwijanie wyobraźni,
- zapoznanie z twórczością Grzegorza Kasdepkego,
- zachęcenie dzieci do wspólnej zabawy.

2. Metody:

- wyjaśnienie terminu „związek frazeologiczny” (powiedzenie),
- czytanie krótkich opowiadań prezentujących znaczenie wybranych powiedzeń,
- pogadanka na temat znanych powiedzeń,
- zabawa - zgadnij jakie to powiedzenie?, dokończ powiedzenie...
- wykonywanie pracy plastycznej.

3. Pomoce i środki dydaktyczne:

- książka Grzegorza Kasdepke „Co to znaczy... 200 zabawnych historyjek, które pozwolą zrozumieć znaczenie niektórych powiedzeń” oraz pokaz innych książek tegoż autora,
- plansza z krótką informacją o autorze (zdjęciem),
- Słownik frazeologiczny,
- kartka z wyjaśnieniem różnicy między powiedzeniem, a przysłowiem (zał. 1),
- fiszki z różnymi powiedzeniami do losowania w grupach (zał. 2),
- kapelusz do losowania,
- niedokończone powiedzenia (zał. 3),
- fiszki z powiedzeniami do prac plastycznych (zał. 4),
- kredki, blok rysunkowy.

4. Przebieg zajęć:

- Nawiązanie do tematu zajęcia poprzez przeczytanie definicji „związku frazeologicznego” ze Słownika frazeologicznego- *Związek frazeologiczny to ustabilizowane połączenie wyrazów, których znaczenia nie są równe sumie znaczeń tych wyrazów, np. nadawać na tych samych falach, marzenie ściętej głowy, kamień w wodę albo pójść po rozum do głowy.*
Do związków frazeologicznych zaliczane mogą być także przysłowia, porzekadła, ale jest różnica (zał. 1- na sztaludze). Dzieci podają przykłady związków frazeologicznych, które znają.
- Nawiązanie do twórczości G. Kasdepkego – pokaz jego książek oraz przeczytanie krótkiej informacji o autorze.
- Czytanie dzieciom wybranych opowiadań z książki Grzegorza Kasdepkego „Co to znaczy... czyli ponad 200 zabawnych historyjek, które pozwolą zrozumieć znaczenie niektórych powiedzeń” (bez podawania tytułu). Dzieci słuchają i odgadują o jakie powiedzenie chodzi i tłumaczą jego znaczenie.

5. Zabawa – dzieci dzielimy na małe grupy, które losują fiszki z powiedzeniami z kapelusza (zał. 2). Każda grupa ma za zadanie pokazać bez używania słów powiedzenie i po odgadnięciu przez resztę klasy wytłumaczyć co ono oznacza.

6. Zabawa – dokończ powiedzenie. Nauczyciel czyta dzieciom początek powiedzenia i prosi o dokończenie i wytłumaczenie (zał. 3).

7. Wykonanie przez dzieci pracy plastycznej, w której przedstawia wylosowany (zał. 4) lub wybrany przez siebie związek frazeologiczny.

8. Gotowe prace plastyczne umieszczamy na wystawie w bibliotece.

Oprac. Jadwiga Sosnowska – PBW w Kielcach Filia w Jędrzejowie

Załącznik 1

Różnice między powiedzeniem, a przysłowiem

Powiedzenie czyli związek frazeologiczny ma niedosłownie znaczenie np.:

Kopać pod kimś dołki

Przysłowie ma postać pełnych zdań i wyraża jakąś mądrość, naukę, prawdę ogólną np.:

**Kto pod kim dołki kopie,
sam w nie wpada.**

Zał. 2 (do pocięcia na fiszki)

„Czarna owca”

„Udawać Greka”

„Mieć węża w kieszeni”

„Leżeć do góry brzuchem”

„Trząść portkami”

„Biegać z wywieszonym
językiem”

„Pocałować klamkę”

„Suszyć zęby”

„Zapuszczać żurawia”

Zał. 3

- Deptać komuś po ... (piętach)
- Dwoić się i (troić)
- Gruszki na (wierzbie)
- Pozjadać wszystkie... (rozumy)
- Strach ma wielkie... (oczy)
- Mieć dwie lewe ... (ręce)
- Wtrącać swoje trzy ... (grosze)
- Dostać małego ... (rozumu)
- Wyprowadzić kogoś w ... (pole)
- Dolewać oliwy do ... (ognia)

Załącznik 4 (do pocięcia)

- **Być na świeczniku**
- **Być nie w sosie**
- **Być w siódmym niebie**
- **Chodzić spać z kurami**
- **Cicha woda**
- **Mieć dwie lewe ręce**
- **Mieć węża w kieszeni**
- **Bać się własnego cienia**
- **Czuć się jak ryba w wodzie**
- **Być w czepku urodzonym**
- **Leżeć do góry brzuchem**
- **Wylać wiadro zimnej wody na czyjąś głowę**
- **Biegać z wywieszonym językiem**
- **Pocałować klamkę**
- **Suszyć zęby**
- **Deptać komuś po piętach**
- **Dwoić się i troić**
- **Gruszki na wierzbie**
- **Pozjadać wszystkie rozumy**
- **Strach ma wielkie oczy**
- **Bać się własnego cienia**
- **Żyć jak pies z kotem**
- **Wtrącać swoje trzy grosze**
- **Dostać małpiego rozumu**
- **Wyprowadzić kogoś w pole**
- **Dolewać oliwy do ognia**
- **Kopać pod kimś dołki**
- **Szukać dziury w całym**
- **Pies ogrodnika**